

Lauku teritoriju attīstība reģionālās politikas kontekstā

Ilona Raugze
VARAM valsts sekretāra vietniece
reģionālās attīstības jautājumos

Lauku teritoriju dažādība un izaicinājumi

- **lauku teritorija kā nozīmīgs resurss**
 - potenciāls: lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās produkcijas ražošanas vieta
 - izaicinājums: nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības attīstības potenciāls
- **lauku teritorija kā dzīvesvieta (dzīve laukos, darbs pilsētā)**
 - potenciāls: kvalitatīva dzīves telpa, atpūtas iespējas
 - izaicinājums: pakalpojumu pieejamība un sasniedzamība, dzīvojamā fonda nodrošināšana
- **attālās lauku teritorijas**
 - potenciāls: stipras kopienas (saliedētības sajūta), tiekšanās uz pašpietiekamību
 - izaicinājums: iedzīvotāju attīstības iespējas, nodarbinātības iespējas, pakalpojumu pieejamība un kvalitāte

Reģionālās politikas pamatnostādnes: uzstādījumi

- **Ekonomikas stimulēšana un uzņēmējdarbības vides uzlabošana** vietējā un reģionālajā līmenī
- **Pašvaldību un reģionu rīcībspēja** un aktīvāka loma teritorijas attīstības veicināšanā
- Plaša loka **ieinteresēto pušu iesaiste** reģionālās politikas mērķu īstenošanā

Pašvaldību iespējas uzņēmējdarbības veicināšanai

- Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstība
- Pārvaldība
- Mārketings un atlaides
- Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai/virzībai

Uzņēmējdarbības infrastruktūras sakārtošana

SAM 3.3.1. – Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstošā infrastruktūrā

Mērķis – uzņēmējdarbības vides uzlabošanai investoru piesaistei un darbavietu radīšanai, veicot investīcijas maza mēroga uzņēmējdarbības atbalsta publiskās infrastruktūras attīstībai un pieejamībai, t.sk. nepieciešamo industriālo pieslēgumu izveidei

Indikatīvais ES fondu finansējums: 59 milj. EUR

Finansējuma saņēmēji: pašvaldības

- Nacionālas nozīmes attīstības centri 10,9 milj. EUR
- Reģionālās nozīmes centri 10,9 milj. EUR (t.sk. ārpus reģionālās nozīmes attīstības centra)
- Ne-centru pašvaldībām (89) 37,2 milj. EUR

SAM 5.6.2. – Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām

Mērķis – projekti vērsti uz pilsētvides revitalizācijas veicināšanu, rūpniecisko teritoriju un citu uzņēmējdarbībai plānoto vai izmantoto degradēto teritoriju atjaunošanu. Sakārtotās degradētās teritorijas tiks pielāgotas jaunu uzņēmumu izvietošanai tajās vai esošo paplašināšanai, lai sekmētu nodarbinātību un ekonomisko aktivitāti pašvaldībās

Indikatīvais ES fondu finansējums: 236,5 milj. EUR

Finansējuma saņēmēji: pašvaldības

- Nacionālas nozīmes attīstības centri 92 milj. EUR
- Reģionālās nozīmes centri 92 milj. EUR (t.sk. ārpus reģionālās nozīmes attīstības centra)
- Latgales reģiona pašvaldības 52,24 milj. EUR (t.sk. ieguldījumi ārpus attīstības centriem, sadarbības projekti)

Mērķdotācijas pašvaldību investīcijām atjaunošana

- Grozījumi MK 16.04.2013 noteikumos nr.207 «Kārtība, kādā pašvaldībām piešķir mērķdotācijas investīcijām, kā arī to izlietošanas un uzraudzības kārtība»
 - Finansējuma avots - 3% no ikgadējiem UIN ieņēmumiem
 - Atbalsts ekonomisko aktivitāšu veicināšanai – teritorijas saimnieciskās darbības veikšanai sakārtošana, saistīto ceļu un ielu, inženierkomunikāciju sakārtošana
 - Atbalsta saņēmēji – visas pašvaldības, izņemot Rīgu (atbalsta teritoriālā diferenciācija)
 - Atbalsta saņemšanas nosacījumi – komersanta apliecinājums, vērtēšanas kritēriji, kas atbalsta un motivē pašvaldību rīcību uzņēmējdarbības veicināšanai utml.

Piemērs

Darbaspēka apmācības

Ēku (telpu) izbūve,
rekonstrukcija

Iekārtas, aprīkojums,
tehnoloģijas

**Privātās
investīcijas**

**Publiskās
investīcijas**

Elektroapgādes un gāzes
pieslēgums

Ūdensapgādes un kanalizācijas,
lietus notekūdeņu, siltumapgādes
infrastruktūra

Pievadceļi

Pārvaldība

PAŠVALDĪBAS SPECIĀLISTS UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTAM

- Uzņēmējdarbības konsultants (piem. Siguldas, Alūksnes, Ogres, Cēsu u.c. novados)
- Atsevišķa struktūrvienība uzņēmējdarbības veicināšanai
- Rūpniecisko projektu vadītājs – Ventpils brīvosta (katram projektam nozīmē speciālistu)

PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA PAŠVALDĪBĀ

- Attīstot e-pakalpojumus, lai izsniegtu nepieciešamās atļaujas un izziņas uzņēmējiem
- Izsniedzot atļaujas un izziņas iespējami īsā laikā, nevis izmantojot normatīvajos aktos noteikto maksimālo termiņu
- Izveidot vienas pieturas aģentūru pašvaldībā

Atlaides nekustamajam īpašumam

- **Nekustamā īpašuma nodokļa atvieglojumi:**
 - NĪN likmes var tikt noteiktas uzņēmējdarbības atbalstam
 - NĪN atvieglojumus 90, 70, 50 vai 25% apmērā no nekustamā īpašuma nodokļa summas
- **Atlaide zemes nomai** - MKN Nr.735 „Noteikumi par publiskas personas zemes nomu”
 - Atbalsts samazinātas nomas maksas veidā ne vairāk kā 50 % no noteiktās nomas maksas apmēra uz laiku no zemesgabala nodošanas nomā līdz pieciem gadiem pēc ražošanas objekta nodošanas ekspluatācijā
- **Atlaide telpu nomai** – MKN Nr.515 „Noteikumi par valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas kārtību, nomas maksas noteikšanas metodiku un nomas līguma tipveida nosacījumiem” (grozījumi VSS)
 - Ļaus pagarināt nomas līgumu pēc maksimālā termiņa beigām (12 gadi), pašvaldībai nerīkojot jaunu izsoli
 - Paredzēs tiesības pašvaldībai sniegt atbalstu samazinātas nomas maksas veidā ne vairāk kā 50% no noteiktās nomas maksas apmēra

Mārketing

INVESTĪCIJU KATALOGI AR ĪPAŠUMIEM (karte, neizmantotie zemes gabali u.tml.). Pieejami pašvaldību mājaslapās, piemēram:

- Elektroniskais katalogs (zeme, ražošanas ēkas, noliktavas) – Rēzekne
- Datu bāze par ražošanas teritorijām, ražošanas un noliktavu telpām – Līvānu novads
- Drukātais katalogs – Daugavpils

VEIDOT NOVADA/REĢIONA ZĪMOLU, KURĀ IESAISTĀS VIETĒJIE UZŅĒMĒJI:

- Veidojot dažādas uzņēmēju grupas, kas reprezentē novadā ražoto produkciju (Gulbenes, Madonas, Limbažu, Balvu) vai novada tūrisma zīmolu u.c.

ATBALSTĪT UZŅĒMĒJUS PĀRSTĀVNICĪBAI IZSTĀDĒS:

- Pašvaldību projekti, kurā tika atbalstīta uzņēmēju dalība starptautiskajās izstādēs

Mārketinga materiālu izstrāde angļu valodā (30 pašvaldībām)

- Tiks izplatīti ar LIAA starpniecību un citos pasākumos pēc pašvaldības izvēles
- Iespēja izmantot materiālus arī starptautiskās izstādēs -republikas pilsētām
- Saturs – informācija par pašvaldību (vispārējie dati, izglītība, darba tirgus u.tml.), tajā strādājošajiem uzņēmumiem, piedāvājumu potenciālajiem investoriem u.tml.
- Drukātā formātā un elektroniskā versija - katrai pašvaldībai

Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai/virzībai

- **Uzņēmējdarbības prasmju attīstība** - uzņēmējdarbības prasmju apgūšana (jau no skolas, prakses iespējas), datorprogrammatūras iegāde uzņēmējdarbības apmācībai
- **Stipendiju fonds** – finansiāls pašvaldību un vietējo uzņēmēju atbalsts jauniešiem studijām augstskolās (piemēram, Līvānu, Salaspils, Saldus novados)
- **Publiskie iepirkumi** – vietējās produkcijas īpatsvara palielināšanas iespējas publiskajos iepirkumos (piem., apzināt sava novada ražotājus un to iespējamo atbilstību izvirzītajām prasībām, ZPI pieeja)
- **Finansiāls atbalsts jaunām biznesa idejām:**
 - Rīgas pilsēta ar Swedbank "Atspēriens" – vienam projektam līdz 15 000 EUR (kopējais apjoms 140 000 EUR)
 - Madona «Madona var labāk» - biznesa ideju konkurss (2000 EUR 1.-2.vietai; 1800 EUR 3.vietai)

NFI projekts “Reģionālās politikas aktivitāšu īstenošana Latvijā un reģionālās attīstības pasākumu izstrāde”

A1 REĢIONĀLĀS UZŅĒMĒJDARBĪBAS UN INOVĀCIJU SISTĒMAS ATTĪSTĪBA

- pieredzes apmaiņas braucieni
- semināri par uzņēmējdarbības un inovāciju veicināšanu
- dalība 4 investīciju forumos, jauna tīmekļa vietne www.invest.latgale.lv un izveidota Latgales reģiona pārstāvniecība Rīgā
- 5 reģionālie konkursi inovatīvām biznesa idejām

A2 VIETĒJO PAŠVALDĪBU LOMAS PALIELINĀŠANA UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEICINĀŠANĀ

- pieredzes apmaiņas braucieni
- «Zināšanu eņģeļi» apmācību programma
- 30 pašvaldību mārketinga materiāli un investīciju piedāvājumi potenciālajiem investoriem
- nodrošināts atbalsts republikas pilsētu dalībai starptautiskās izstādēs

A3 ATBALSTA PASĀKUMU IZSTRĀDE ATTĀLIEM UN MAZATTĪSTĪTIEM REĢIONIEM KVALIFICĒTA DARBASPĒKA UN UZŅĒMĒJU PIESAISTEI

- pieredzes apmaiņas brauciens
- pētījums par Norvēģijas labo praksi atbalstam mazattīstītiem reģioniem
- diskusijas par atbalsta pasākumiem mazattīstītiem reģioniem

NFI projekts «Latvijas plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību teritoriālās attīstības plānošanas kapacitātes palielināšana un attīstības plānošanas dokumentu izstrādāšana»

VARAM vietējās kopienas spēcīgāšanas aktivitātes

- Pašvaldību apmācības darbam ar vietējo kopienu grupām
- Vietējo kopienu līderu apmācības
- Metodiskie ieteikumi darbam ar vietējo kopienu grupām

Paldies par uzmanību!

Kopā mēs VARAM!

Ilona.Raugze@varam.gov.lv

